

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: . . . . . 12 coroane
Pe 6 luni: . . . . . 6 "
Pe 3 luni: . . . . . 3 "
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Feriți-vă de păcat

Senin

*Să facem o reprivire asupra stării noastre sufletești din zilele când a pornit războiul acesta mare și să căutăm, care este acum starea sufletească a celor rămași acasă. Atunci eram cuprinși de o groază mare, satele și orașele, gările, trenurile, codrii și câmpiile plâneau cu amar. Nu era mamă, nici soție, nici copii, cari să nu se vaite, să nu-și frângă mâinile de durere.

Vedeam femei smulgându-și părul în chinurile și desperarea sufletească și ori încotro întorceai privirea, nu găseai decât suflete chinuite și nemângăiate. Duhul morții ne-a cuprins pe toți. Și jeleam înainte de a fi murit, pe ceice au plecat să înfrunte moartea cu brațele lor vânjoase. Portul femeilor și al fetelor era cernit. Cârpele și cătrînțele erau negre, cum negru de durere le era sufletul și zilele.

O nădejde totuși nutream cu toții, și cei rămași acasă și cei-ce au plecat. Nădăjduiam, că peste câteva luni iarăș va fi pace. Că ce s'ar fi ales din multe mame și soții, dacă nu aveam această nădejde, ce s'ar fi ales din multe mame, de ar fi știut, că și peste trei sau patru ani vom îndura amarul vieții unui război așa de lung? De bună seamă multe ar fi înnebunit, multe și-ar fi făcut sfârșit vieții. Nădejdea în puterea lui Dumnezeu însă e mare și puternică și ea ne-a întărit în credința unei revederi cu cei îndepărtați ai noștri. Învăluți de această nădejde și credință ne-am întors cu fața spre Dumnezeu. Femeile și mamele și copii au pornit spre biserică. Rugăciunile lor au fost mai ferbinți ca de altă dată, lacrimile ce le ardeau fața le dădea putere, căci în clipele noastre de sbucium și în ceasurile de neajunsuri, cine ne tinde razim și scut decât numai Atotputernicul Dumnezeu, pe care noi păcătoșii de atâtea ori îl umilim,

il supărăm prin nenumăratele noastre fărădelegi!

Și când am văzut cum se întorc la credință, toți cei-ce își băteau mai înainte joc de biserică, când am văzut, că casele lui Dumnezeu se umplu de oameni evlavioși și că zi de zi clopotele ne chiamă la sfintele liturghii săvârșite pentru sănătatea vitejilor noștri, și când am auzit, cum cei de acasă precum și cei de pe câmpul de luptă cer mereu cărți de rugăciuni, credeam, că împărăția lui Dumnezeu se va întemeia pe deplin și pe pământ. Că nu e fericire mai mare pentru noi muritorii decât împăcarea cu stăpânul lumii, care este iarăș numai bunul Dumnezeu.

Dar anii trec, războiul durează, toți cei obidiți și desnădăjduți și-au redobândit pacea sufletească pierdută. Însă mulți și multe au uitat un lucru și anume, să fie recunoscători față de cei-ce i-au întărit și apărat în zilele de cumplite urgii, față de Dumnezeu și biserica sa. Femeile în partea covârșitoare, deși și azi lacrimilor noastre ni se adaug alte lacrimi, au pus la o parte hainele negre, buzele lor încep iarăș a nu mai rosti rugăciuni fierbinți, ochii a nu mai vărsa lacrimi.

Belșugul de bani le-a făcut să uite pe cel-ce răbdă frig, sete și foame și ele se gândesc cum să se arunce în brațele unei dragoste păcătoase! Desfrâul și viața cea rușinoasă iarăș se ivește și se lățește ca boala cea lipicioasă. Dela o oaie râioasă se umplu și altele, dela o femeie destrăbălată păcatul trece la altele, căci cel păcătos nu are rușine și nu se simte bine, dacă e numai singur și nu are mai mulți tovarăși.

Războiul omoară numai trupul dar nu și sufletul, păcatul desfrânării însă omoară și sufletul. De aceea duhul morții ce a cuprins omenimea la începutul războiului, să știți că era cu mult mai ușor, decât al desfrâului.

Cu o moarte suntem datori doară, dar vai și amar de cel-ce își omoară sufletul cu fărădelegi și desfrâu.

Va fi odată capăt și războiului acestuia și e bine să se gândească ori care femeie necredincioasă și ori care bărbat iubitor de păcate, că ce va fi atunci? Vor veni acasă cei-ce au stat în tranșee în apă până în genunchi, cei plouați și uzi până la măduvă, cei rușiți de foame și de frig, cei zdrențoși și năcăjiți, cei-ce și-au potolit setea cu apă amestecată cu sânge, și când vor înțelege, că până când ei au îndurat toate neajunsurile bătăliei, acasă nevestele lor au ajuns în vârtejul păcatelor, ce va fi atunci? Mi-e groază să mă gândesc la acele zile, cu toate că aș dori să vină împărăția păcii pe pământ. Mi-e groază, că atunci se va începe un nou război, care va fi tot așa de înfricoșat ca cel de până acum.

Soțul înșelat ce va zice soției necredincioase? Ce va răspunde păcătoasa? Doamne ferește-ne de rău, dar câți vor fi, cari stăpâniți de firea sălbatică a pustiirii, a nimicirii, vor zice: »Am omorât și pustiit în război atâți și atâți oameni nevinovați, de ce să nu mă răzbun asupra celui-ce mi-a necinstit casa, și asupra celeia ce mi-a fost necredincioasă?»

Și așa desfrânarea va avea urmări grozave nu numai în fața judecății lui Dumnezeu, ci și în fața judecății oamenilor. Deci gândindu-ne la aceste toate, datorința celor rămași acasă este, nu ca să pregătească cale de pierzare celor din război, ci cale de bucurie. De aceea ferți-vă de păcat, umblați în căile Domnului, că acolo este mântuire.

Treziți-vă, până nu e târziu și întoarceți-vă din nou la post și rugăciune, ca Dumnezeu să se milostivească asupra noastră.

Din sfânta Scriptură

„Uitați-vă la neamurile cele din început și vedeți: cine a nădăjduit spre Domnul și s'a rușinat, sau cine a petrecut în frica lui, și a fost părșit, sau cine l-a chemat pe el, și a fost trecut cu vederea?“ (Is. Sir. 2, 10).

Dumineca 1-a din post

Evanghelia dela Ioan cap. 1, v. 43-51

„... În vremea aceea vrea Isus să meargă în Galileia, și a aflat pe Filip, și a zis lui: Vino după mine. Și era Filip din Betsaida, din orașul lui Andrei și al lui Petru. Aflat-a Filip pe Natanail, și i-a zis lui: De care a scris Moisi în lege, și prorocii, aflat-am pe Isus, fiul lui Iosif, care este din Nazaret. Și i-a zis lui Natanail: Din Nazaret poate fi ceva bun? Zis-a Filip lui: Vino și vezi“.

Dupăce Mântuitorul nostru Isus Cristos s'a botezat în Iordan, a plecat din Iudeia iarăși la Galileia. La plecarea sa în Galileia a chemat la apostolie pe doi frați, pe Andrei și pe Petru. Iar sfânta evangheliie de astăzi ne spune, că în drumu său către Galileia Isus a chemat și pe al treilea apostol, pe Filip, care era din acelaș oraș cu Andrei și Petru, adică din Betsaida. Filip a recunoscut în Isus pe Mântuitorul lumii, despre care a scris mai de mult Moisi și prorocii; deaceea aflând pe prietinel său Natanail îi spune, că a aflat pe Isus din Nazaret, care este Mântuitorul lumii. Fiind Nazaretul un orașel neînșământ în Galileia, Natanail nu crede vorbelor lui Filip, ci îi zice oarecumva în glumă: „Din Nazaret poate fi ceva bun?“ Filip însă îi răspunde cu convingere: „Vino și vezi“. Și Natanail a plecat cu Filip, ca să meargă la Isus și să-l vadă.

„Și a văzut Isus pe Natanail viind către sine și a zis de el: Iată cu adevărat izrailteanul, întru care nu este vicieșug. Zis-a Natanail lui: De unde mă cunoști? Răspuns-a Isus și a zis lui: Mai înainte până nu te-a chemat pe tine Filip,

când erai sub smochin te-am văzut. Răspuns-a Natanail și a zis lui: Ravi, tu ești Fiul lui Dumnezeu, tu ești împăratul lui Izrail. Răspuns-a Isus și a zis lui: Pentru că am zis ție, că te-am văzut sub smochin, crezi; mai mari decât acestea vei vedeă. Și a zis lui: Adevăr, zic vouă, de acum veți vedeă cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul omenesc“.

Isus cu puterea sa dumnezeiască cunoaște că inima lui Natanail este curată, fără răutate, de aceea zice: „Iată izrailteanul întru care nu este vicieșug (răutate)“. Aceasta îl înșpăimântează pe Natanail și el întreabă pe Isus, că de unde îl cunoaște? Iar Isus îi răspunde, că îl cunoaște mai înainte de ce Filip l-a chemat să vină la Isus, când Natanail ședea sub un smochin și se gândia la venirea împărăției lui Dumnezeu. Această descoperire a lui Isus îl înfricoșează și mai mult pe Natanail, care închinându-se zice: Ravi, adică învățătorule, tu ești Fiul lui Dumnezeu. Iar Isus îi spune, că va vedeă lucruri și mai minunate decât acestea, adică va vedeă cerul deschizându-se și îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul omenesc.

*

Sfânta noastră biserică orânduind, ce această evangheliie să se citiască în Dumineca întâia din post, voiește să învețe pe credincioșii săi, că Isus Cristos ca Dumnezeu adevărat cunoaște toate faptele oamenilor, ba chiar și gândurile lor cele mai ascunse. De aceea fiecare creștin, îndeosebi acum în vremea postului, care este vremea pocăinții, să poarte grijă nu numai a face fapte bune, ci a se păzi chiar și de gânduri păcătoase; căci nici faptele, nici gândurile nu se pot ascunde dela ochii lui Dumnezeu.

P. B.

Știrile săptămânii

Mersul războiului. Comunicatele statului major al Monarhiei și agenția telegrafică ungară ne aduc următoarele știri:

Pertractările de pace cu România decurg în mod favorabil la Cotroceni. Ședințele se țin

Rău e Doamne, când nu-i bine,
Dar mai rău pe-aici de mine,
Că mi-s tare nștrăinat
Și la școală n'am umblat.

Dac' aveam de școală parte
Tot aș scrie barem carte,
Ne-ar fi dorul mai ușor
Mie și părinților.

Câți feciori aici cu mine
Vorbesc numa 'n limbi străine,
Nici lor nu pot spune eu
Dorul sufletului meu.

G. B.

Prin sat

Tullia Bogdan

Cu cea dintâi zi domolită de soare, începe viața dela sat. Trecând de-a lungul ulițelor, doar copiii îi mai întâlnești jucându-se pe la poartele caselor și câte-o lele mai vârstnică hodinește pe laviță dinaintea casei. Toți ceilalți sunt duși la lucrul lor. În câmp, în deal. Nu prea răsună acuma câmpurile și livezile de viața sănătoasă de altă dată. Dar lucrul totuș începe. E rostul așa, nimic să nu stea pe loc. Ce ar fi fost, dacă

în aceeaș sală în care consiliul de corană hotărâse în vara anului 1916 intrarea României în război. Ministrul prezident Averescu a demisionat și locul lui îl ocupă conducătorul partidului conservator: Marghiloman, care și după ocuparea Munteniei din partea trupelor noastre a rămas în București și care ne este nouă prietin. La aceste pertractări iau parte și trimișii Basarabiei, care s'a declarat de republică de sine stătătoare.

Cât privește îndreptarea graniței dintre noi și România, aceea se face la Predeal, la Turnu-roșu, Petrojeni și la Orșova, unde se cere pe seama Monarhiei teritorul până la Turnu-Severin. Asemenea se va îndrepta granița Bucovinei și de către Basarabia.

Congresul bolșevicilor a primit pacea încheiată la Brest-Litovsk. Poziția lor însă se clatină și tot mai mult ajung la suprafață bărbații de stat ai Rusiei, cari doresc să pună în fruntea țării pe fiul țarului detronat, dându-i de sfătuitor și tutor pe marele duce Mihail.

Curlanda, noua țară desprinsă de Rusia, a rugat pe împăratul Wilhelm al Germaniei, să primească, să le fie domnitor. Împăratul a primit coroana oferită.

La apus luptele de artilerie sunt presemnele unei apropiate lupte mari dintre noi și ententa. Aceasta se dovedește și prin o telegramă a împăratului Wilhelm, în care își exprimă nădejdea, că soldații săi în curând vor secera învingere totală la frontul apusean. Față de pregătirile germane, ententa publică cifre uriașe despre ajutorul primit din America. Fapt e, că ajutorul american e încă de tot mic, cam 200,000 de oameni, și și aceștia nu sunt încă deplin instruați.

Dealtfel ministrul de război al Monarhiei noastre declară: „că stăm militărește bine și că la răsărit vom avea în curând pace pe toată linia. Asemenea și cu România. În schimb înaintăm în Ucraina și și Odesa este deja ocupată de noi. Trupele cari devin libere la frontul rusesc le vom duce la frontul italian, unde asemenea stăm bine și muntele Tomba l-am lăsat dușmanului numai din tactică. Germanii au avut timp să se pregătească, ca să secere învingere la frontul apusean. Bucate vom primi din Ucraina, care e țară foarte bogată. Cred deci, că acum nu mai suntem departe de pace și și ententa se va convinge că nu ne poate birui...“

Amnestie. Bunul Dumnezeu a învrednicit familia regală cu un nou prinț. Ca și cei năcâjiți să aibă din acest prilej bucurie, Majestatea Sa regele nostru a dat poruncă ministrului de justiție, să-i propună pe toți acei condamnați, cari sunt vrednici să fie agrățiați. Câte familii nu vor înălța rugi ferbinți către Atotputernicul pentru sănătatea iubitului nostru monarh, care și deastădată și-a desvălit bunătatea inimii Sale!

FOIȚA „LUMINEI“

Ciobanul înștrăinat

Foaie verde fir de nalbă,
Cum trăiam eu lumea albă
Lângă turma mea de oi,
Înainte de război!

N'aveam grije de nimica,
Cântam toată ziua
Prin poeni sub cer frumos,
Aer dulce, sănătos.

Săraci văi, săraci izvoară,
Stâna mea din dumbrăvioară,
Săraci oi și mielușei,
Săraci cățelușii mei!

Plângeți toate după mine,
Că tânjesc prin țări străine.
Știe bunul Dumnezeu
Când mai văd iar satul meu!

Du-mă Doamne acasă iară
Măcar numai pe o seară,
Că părinții mei nu știu:
Fi-oi mort, ori fi-oi viu.

femeile și copiii n'ar fi continuat toată munca asta acolo, unde s'a rupt cu patru ani mai înainte? Și atunci și astăzi cu primăvara de-odată, se începe lucrul și zilele nehodinite. Fiecare își are împărțeala lui de lucru, tînăr și bătrîn, femeie și copil.

Una dintre cele mai mari griji pentru femei, deodată cu cea dintâi zi slobozită de frig, este orânduirea grădinei de legumi. Asta a fost și rămâne lucrul lor și puține vor fi între ele, cari să nu-l știe și priceapă, că doar' au umblat la școală câți-va ani și dăscălița le-a învățat între altele și lucrul grădinăritului.

Le-a spus dăscălița despre toate folosurile ce le aduce o grădină de legume, ori cât de mică ar fi, și din care de departe se cunoaște hărnicia unei femei. Ba, dacă grădina e mai mărișoară și e sămănat fiecare petec de pământ, din legumele produse se pot scoate bani mulți, pe lângă folosul, că tot ce trebuie la casă pentru fiertură este aproape la îndemână și nu faci decât câțiva pași să ai sălata și morcovul, care nu te costă decât prea puținii bani, ce i-ai dat pe sămânță și lucrul mânilor tale.

Le-a spus dăscălița de multe ori în școală, și când i-a venit rândul primăvara de vreme, de multe ori în luna Februarie, dacă s'a brodit să

Glotașii de 49—51 ani vin acasă. Majestatea Sa a pronunțat ca toți glotașii născuți în anii 1867, 1868 și 1869 să fie sloboziți acasă. Anume: cei născuți în 1867 începând cu 15 Martie, dar cel mult până la finea lunii Maiu; cei născuți în 1868 începând cu 1 Iunie și cel mult până la 15 Septembrie, iar cei din anul 1869 începând cu 16 Septembrie și cel mult până la 31 Decembrie, au să fie lăsați acasă.

Câți copii nu umblă la școală? Ministrul învățământului ne dă de știre o veste dureroasă. Anume în aceste timpuri grele, în țara noastră nu umblă la școală un milion de copii, fiindcă nu sunt destui învățători. Învățătorii sunt și ei duși la oaste, nu e deci cine să-i înlocuiască. Neștiința scris-cetiturii e mare plagă pe țara noastră. Ar fi bine deci, ca să se ieie dispoziții încă de cu vreme, ca măcar în noul an școlar, copiii să nu rămână fără învățatură. În schimb părinții să-și trimită copiii la școala redeschisă și la biserică, căci vai, cât de greu e acum pentru acei soldați, cari nici o epistolă nu sunt în stare, să scrie de pe front iubiților lor de acasă.

Ponegrirea unui ofițer căzut ca erou. Un ofițer român, Laslo, a căzut erou pe câmpul de luptă. Atunci funcționarul Nadas Emil a rostit următoarele: „Bine că a murit, căci avem cu un Român mai puțin”. Tatăl ofițerului, frânt de durere, a pârât pe acest funcționar nesocotit, iar tribunalul din Arad la osândit cu 60 cor. pedepsă. E bine așa, căci amintirea eroilor, cari luptă deopotrivă pentru noi, trebuie cinstită și nu ponegrită.

Starea sămănăturilor e până acuma multumitoare. Stăpânirile lucră, ca sămănăturile de primăvară să se facă pe o întindere de pământ cât mai mare, ca astfel să nu ducem lipsă în cele ale mâncării.

Cai pentru lucrul câmpului. Economii de sine stătători, cari duc lipsa trăgătorilor pentru lucrul de primăvară, pot face rugare la comitat, ca să li-se deie cai împrumut. Acești cai se pot folosi numai pentru lucrul câmpului.

Să recvirează și untura. În urma unei ordinațiuni mai vechi a guvernului se începe și recvirarea slăninei și a unturii.

Se recvirează albiturile. Asemenea se ocupă stăpânirea, să recvireze pe seama armatei și albiturile. Foile din capitală atrag atențiunea guvernului, ca întâi să se sechestreze marfa ascunsă prin prăvălii și pe la agenți și numai după aceea să se înceapă recvirarea pe la casele oamenilor, cari și până acuma au dat de bună voie albituri pentru cătane.

Se maximează și marfa din prăvălii. Duchenarii nu știu ce să ceară pe marfa lor, care acum e cu mult mai slabă ca cea de dinainte de război, dar totodată e și cu mult mai scumpă.

Și n'ai ce face, trebuie să o cumperi. Dreptacea pentru fiecare articol se va staveri un preț anumit. Staverirea aceasta a prețurilor se referă și la fier, var, cement, scânduri, hamuri, mătură, la fier, var, cement, scânduri, hamuri, mătură, funii, hârtie de pachetat, chibrite, cățrană, oleu ș. a. Economii noștri vor primi cu mare bucurie această veste îmbucurătoare, iar noi îndată ce vom ști prețurile maximate le vom publica în foaie, ca toți să-le știe.

Luptă cu finanții. În comuna Junc, oamenii nu și-au dat prunele la centrala pentru fiertul rachiului, ci și le-au fiert și pe mai departe cu căzanele lor. Auzind despre aceasta finanții, au venit în comună, dar oamenii i-au întâmpinat înarmați cu sepe și cu coase. Finanții au dat foc și astfel au rămas morți 6 oameni, iar 12 au fost răniți. Au căutat apoi după căzane, dar acestea au fost așa de bine ascunse, încât nu le-au putut afla.

† **Ioan Lazar,** notar în Crocna, a fost omorât din partea soldatului Simeon Bogdan. Acest om turbat a fost concediat prin mijlocirea notarului Lazar înainte cu 2 ani pentru lucrul câmpului. În loc însă să-și caute de lucru, toată ziua ședea în birt. Dreptacea la propunerea notarului, Bogdan a fost retrimis la regimentul său. Venind acum din nou la concediu a atacat pe sârmanul notar și l-a străpuns în pept cu baioneta. Notarul a murit, iar sălbaticul de ucigaș a fost închis și sigur va fi spânzurat. Iată roadele beției și ale răutății!

Hârtia. Piedecă mare au să îndure toate foile din cauza hârtiei. În lipsa brațelor muncitoare fabricile nu pot da atâta hârtie, de câtă ar fi lipsă în țară. Drept aceea ministerul hotărăște acuma, pe câte pagini are să se tipărească fiecare foaie și totodată oprește înființarea vre-unei foi noi. Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că foaia noastră „Lumina” e pregătită cu hârtie și astfel va apare totdeauna regulat pe hârtie curată și cu litere cetețe. Nu încetați deci iubiți cetitori, a-o răspândi și pe mai departe cu aceeaș dragoste, cu care ați răspândit-o și până acuma. Astfel ne veți ajuta și voi în ajungerea scopului măreț, ca lumina credinței noastre strămoșești și-a culturii poporului românesc, să lumineze în casele tuturor. Învățăturile greșite, cari sapă la temelie legii în care ne-am botezat, neștiința slovei cu care suntem de atâtea ori rușinați să piară, precum piere fumul și precum se topește ceara de fața focului. ...

Legea noului ajutor de război. În multe locuri nici acum nu-și capătă femeile și copiii celor duși în război „mila” după legea cea nouă. Ca toți să-și cunoască dreptul lor, cu numărul de astăzi începem să publicăm legea aceasta, dimpreună cu explicarea ei, făcută de împreună-lucrătorul nostru, părintele *Dr Dimitrie Nistor*.

PENTRU ECONOMI

Gunoii verde

Vasile Vlaicu

Plugarii noștri mai deștepti cunosc multe feluri de gunoaie pentru îngrășarea pământului lor: gunoaie de animale (din grajd) de cai, boi și vaci, oi, porci, de găini, de porumbi, de latrine, gunoaie proaspete, gunoaie stinse, apoi gunoaie artificiale (de cumpărat) ca salitra, ammoniacul, superfosfatele de caliu și de amoniac, făina de sânge, făina de coarne și de oase, superfosfatul de ghips și altele.

Despre gunoiul verde însă puțini vor fi având cunoștință.

Ce este gunoiul verde, cum se face gunoiera cu verdeață?

Sunt unele plante, cari au însușirea să sugă din aer o anumită parte de aer, foarte folositoare pentru îngrășatul pământului, adică azotul. Cu ajutorul unor mici jivini din pământ (bacterii) astfel de plante înmagazinează în rădăcini mult azot, care — putrezindu-se mai târziu rădăcinile și cotoarele, — rămâne în pământ îngrășându-l cu azot, iar azotul, după cum se știe, este măduva gunoiului. Astfel de plante sunt: *trifoiul roșu și trifoiul alb, luțerna, mazărea și fasolea*, cu toate soiurile lor.

Acesta este așadar gunoiul verde și dacă tragi cu mare băgare de seamă o astfel de plantă din pământ cu rădăcină cu tot, vei vedea mai multe umflături și noduri la rădăcini. Acestea sunt magazinele de azot, supt din aer cu ajutorul bacteriilor din pământ. Dacă frângi cotorul unei astfel de plante, rădăcinile putrezesc și azotul înmagazinat în ele se eliberează, îngrășând pământul. Vezi de aceea e pământul mai bun acolo unde a fost trifoi, luțernă ori alte plante de felul acesta.

Și dacă ne gândim, că cu ce greutate și cheltuială se gunoiește pământul, cât sunt de scumpe gunoaiele artificiale, nu putem să trecem fără nici o vorbă pe lângă gunoiul verde, care aduce folos întreit: îți dă recoltă de nutreț, ori de legume, îți îngrășă pământul și te scutește de osteneala și de cheltuiala gunoierii deosebite.

Cine nu e mulțămît cu gunoiul verde, n-are decât să-și îngrășe pământul cu alte feluri de

răzoarele cele mari mai erau și trandafiri de cei mândri rotați, de cât cari mai frumoși nici grădinarii nu pot să aibă. Sta mirat cine trecea pe lângă grădina asta, lucrată cu atâta hărnicie, care aduce totodată așa mari foloase.

Așa se învață în școală numai lucruri bune și folositoare și fericite de acelea, cari le ascultă și urmează în viață.

Om și câne

Erau flămânzi un om și — un câne. Am rupt din codrul meu de pâne. Și-am dat la om, fiind-c'a cerut, iar' bietul câne a tăcut.

A doua zi având iar' pâne, Mi-am dat bucata mea la câne; El a tăcut și a mâncat, iar' „bietul” om — m'a injurat!

Radu D. Rosetti

fie câteva zile mai potolite de frig, dacă nu, apoi în luna lui Mărțișor, le-a dus în grădina ei de lângă școală. Aici au putut vedea și învăța multe lucruri bune și folositoare. Dascălița cu ajutorul lor a împărțit grădina în table și tablele în straturi, despărțite prin răzoare călcate, bine bătucite și destul de late, ca la sămănat și plivit să se poată umbla printre ele. N'a rămas în toată grădina asta mare a școalei nici un loc pârlog în care să crească urzicile și buruienile cât statul de om. Au lăsat table cu pământul greblat mărunțit pentru toate sămănăturile de grădină. Au învățat care legume în ce timp să samăne și se sădesc, și cum să împartă locul, ca să poată sămăna tot felul de legume folositoare.

Ce frumos și înțelept le-a explicat dascălița cum să împartă straturile, să samene la mijloc în câteva rânduri ceapă, ai, hașme, pe de margine salată; în altele verdețuri, iarăș în rânduri cari trebuie rărite când încep să se îndese. Și așa au sămănat toate straturile cu legumele, cari nu sunt prea gingașe de frig. Mai târziu apoi le-a venit rândul la celelalte: mazere, fasole oloagă și pe pari, cartofi, sfeclă, toate la locul lor împărțit frumos în cea mai mare rânduală. Și apoi răsădirile cele multe, cari erau

toate sămănate de cu iarnă în lăduțe în pământ sfărmițos ca năsipul și ținute la căldura din casă, de îți era mai mare dragul să le vezi ce buiace de verzi sunt. Și la ăstea le venea rândul, mai târziu, când primăvara dădea în căldură. Se sădeau toate la locul lor în straturi și de marginea răzoarelor pe muchile de pământ, după cum li-se potrivea locul. Creșteau aici și se desvoltau ca la grădinarul din oraș: ardeiul, varza, guliile (călărabele), chelul și toate celelalte legumi, din cari poți trăi peste întreg anul.

În felul acesta au învățat fetele din școală cum se samăne și sădesc legumele, la cari ce pământ le priește, umăd ori mai uscat, umbră ori soare, cari când trebuie săpate, plivite și culese. Au putut pricepe cât folos aduce o grădină de legume. Cu cât mai ușor e să ai la casă morcovul și pătrungelul ce-ți trebuie la o zamă, să ai totdeauna de fertură din grădina ta, rod din lucrul mânilor tale, decât să fii tot cu banul în mână, și alergi să cumperi ceea-ce au sămănat alte femei mai harnice.

Pe lângă legume câți pomi roditori în grădina dascăliței! Începând cu cireșele pargave și cu căpșunele, până târziu toamna, când se culeg nucile și gutiile, tot soiul de pomi și tufe roditoare ai găsit în mândreța asta de grădină. Pe

gunoaie, după-cum îi e vrerea și puterea, dar negunoit să nu rămână pământul, că e păcat.

Cât de folositoare este albina pentru pomii roditori. Stupăritului, noi Români, nu-i purtăm destulă grijă. Albina e însă un insect foarte folositor, căci ea ne dă miere și ceară, cari mai cu seamă acuma sunt de mare preț. Albina însă ne aduce și alt folos. Anume ea ajută mult pomilor, ca să producă rod bogat. Să vă spun câteva exemple. Mai mulți oameni din Europa s'au așezat pe o insulă din Australia, ducând cu ei acolo și pomi dela noi cu cari erau dedați. Pomii aceștia au dat multă floare, n'au produs însă nici un rod. Atunci un englez învățat a adus albine pe insulă și pomii în anul următor au dat rod frumos. Cu cât se înmulțeau albinelă, cu atâta se înmulțea și rodul pomilor.

Cazul acesta s'a repetat și în Franța. În Austria asemenea s'a făcut în anul 1898 încercarea, învălindu-se unele crengi ale unui pom așa, ca să nu poată străbate albinele la dânsule. Celelalte crengi s'au lăsat libere. Și ce să vezi, crengile la cari au ajuns albinele au dat rod, pe când cele învălitate au avut floare, dar rod n'au dat.

Cât de folositoare este deci micuța, dar harnică albină! Îndemnăm deci pe toți economii, să-și țină la casă câteva coșnițe cu albine, iar pe cei-ce pot, să se deprindă tot mai mult cu acest ram rentabil al economiei. (N. V.)

Noul ajutor de război

Pe temeiul §-lui 3 al art. de lege XIII din 1917 ministerul reg. ung. de honvezi cu ordinațiunea sa dela 31 Decembrie 1917 Nr. 480.000/24 a dat o nouă îndrumare (instrucțiune) în cauza ajutorului de război.

Deoarece cauza ajutorului de război atinge foarte de aproape interesele iubitorilor noștri cetitori, credem, că nu facem un lucru de prisos, ci din contră folositor atunci, când, în cele ce urmează le punem la îndemână din pomenita îndrumare acele orânduiri și hotărâri, cari îi privesc mai de aproape. E de lipsă, ca acestea să fie cunoscute de toți cetitorii noștri, ca astfel să fie pe deplin lămurii în această cauză și să-și poată apăra cu reușită drepturile, când li s'ar știrbi din partea cuiva.

Noua îndrumare cuprinde schimbări însemnate față de trecut, astfel: mărește numărul acestora, după cari se dă ajutor de război, tot asemenea și al acestora, cari sunt îndreptățiți la ajutor, apoi alcătuiește o comisiune dătătoare de părere (de opinie) și una de apel din sinul cetățenilor.

I. Îndreptățirea la ajutorul de război.

1. În temeiul orânduirii noi, ajutorul de război se dă nu numai după acei susținători de familie, după cari s'a dat pe baza legii vechi (rezerviști, glotași etc.), ci pe lângă toți aceștia, se mai dă și după *aceia, cari își îndeplinesc serviciul militar activ ordinar (din Stand)*, fie că au fost înrolați încă înainte de mobilizare, ori în urma acesteia, ori în cursul războiului;

se mai dă și după *cei-ce fac parte din formațiuni (grupări) voluntare, cari sunt declarate de părți ale armatei (legiuni, despărțăminte etc).*

Ajutorul se dă membrilor de familie numai atunci, dacă cel dus la oaste e cetățean ungar și nu e militar de profesiune (adecă chemarea sa nu-i cătănia), dacă membri de familie de fapt au lipsă de ajutor, dacă au fost susținuți de cel dus la oaste, sau ar fi avizați la susținerea acestuia.

Familia vre-unui subofițer, care în cursul războiului se anunță în mod voluntar, că va sluji mai departe, nu poate fi împărțită de ajutor.

2. Membri de familie ai celui dus la oaste, cari pot fi împărțiiți de ajutor sunt următorii: 1. soția legiuită, 2. pruncii și în cazul dacă sunt născuți afară de căsătorie, 3. copiii vitregi (mașnăscuți), 4. nepoții 5. tata și mama, tata și mama vitregă, 6. moșul și bunica, 7. tata și mama sovitregă, 8. fratele dulce, ori vitreg, 9. copiii adoptați după lege de cel dus la oaste, 10. aceia, cari au adoptat pe cel dus la oaste (părinții adoptivi), 11. copiii crescuți de cel dus la oaste în casa sa, 12. crescătorii celui dus la oaste, 13. copiii așezați de serviciul de ocrotire al statului în familia celui dus la oaste și în cazul, dacă i-se plătește ținerea acestora, 14. femeia, care trăiește în nelegiuire cu cel dus la miliție, dacă din această conviețuire i-s'a născut prunc, ori dacă nu poate câștiga sau lucra fie din cauza boalei, ori din alte cauze, 15. acela, căruia cel dus la oaste e dator să-i plătească ținere pe baza hotărârii judecătorești.

Dar toți aceștia numai în acel caz pot fi împărțiiți de ajutor de război, dacă de fapt sunt avizați la acest ajutor, adecă dacă nu sunt provăzuți în mod îndestulitor pentru traiul vieții, ori dacă din venitele averii, sau din câștig nu se pot susține și dacă cel dus la oaste însuși i-a susținut pe timpul intrării sale, ori dacă după intrarea la serviciu a celui dus, ar ajunge în starea de a avea lipsă de susținerea acestuia.

II. Sumele ajutorului de război.

Ajutorul de război se dă în *sume lunare*; cei cari locuiesc în locuințe închiriate primesc și ajutor de chirie, stabilit în sume lunare.

Sumele lunare sunt următoarele:

A) În comunele mici și mari se dă la lună

Ajutor de război. Bani de cortel				
pentru	1 membru al familiei	36 cor.	10 cor.	
"	2 membri ai	60 "	10 cor.	
"	3 " "	80 "	10 "	
"	4 " "	100 "	15 "	
"	5 " "	115 "	15 "	
"	6 " "	130 "	15 "	
"	7 " "	145 "	20 "	
"	8 " "	160 "	20 "	
"	9 " "	175 "	20 "	
"	10 " "	190 "	25 "	
peste	10 " "	200 "	25 "	

B) În orașe se dă la lună:

Ajutor de război. Bani de cortel				
Pentru	1 membru al familiei	42 cor.	20 cor.	
"	2 membri "	71 "	20 "	
"	3 " "	95 "	20 "	
"	4 " "	118 "	30 "	
"	5 " "	135 "	30 "	
"	6 " "	150 "	30 "	
"	7 " "	160 "	40 "	
"	8 " "	180 "	40 "	
"	9 " "	195 "	40 "	
"	10 " "	210 "	50 "	
peste	10 " "	220 "	50 "	

În cazul că chiria plătită lunar e mai mică decât ajutorul de chirie statorit mai sus, acesta se poate da numai în suma, care de fapt se plătește pentru chirie.

Ajutor la chirie primesc și acele familii, cari au în folosință case de zileri industriale ori de agricultură și pentru câștigarea dreptului de proprietate al acestora sunt îndatorati la purtarea unor servicii (slujbe), ce se repeșesc în mod regulat; apoi în toate orașele acele familii, cari locuiesc în case proprii, casele însă sunt prea însărcinate de datorii.

Dar aceste familii primesc ajutorul de chirie numai în cazul:

- a) dacă de fapt locuiesc în casele atinse mai sus;
- b) dacă datoriile datorate înainte de chemarea la oaste a susținătorului și dacă acestea sunt întabulate pe casă;

- c) dacă cel dus la oaste sau familia sa conform contractului e dator să facă serviciile prescrise, ori să plătească interesele și din datorie, cu toate că susținătorul e dus;
- d) dacă familia de fapt e avizată la ajutorul de chirie și fără acesta nu și-ar putea plăti datoriile.

(Urmează)

Calendarul săptămânii

Mărțișor

Martie

Zilele săptămânii	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	8	Cuv. p. Teofilact (832).
Vineri	9	Sfinții 40 de mucenici (320).
Sâmb.	10	Sf. mucenic Teodor Tiron (297).
Dum.	11	Duminica 1-a din post. Sfinții proroci.
Luni	12	Cuv. p. Teofan (820).
Marți	13	Sf. Nichifor patr. Const. (827).
Merc.	14	Cuv. p. Venedict (543).

Pentru mica economie a Peasfințitului episcop Miron se caută

Sămânță de trifoi 10 kilgr.

Sămânță de cânepă câteva kilgr.

Cine ar avea de vindut, să se adreseze Administrațiunii foii „Lumina“, sau direct Preasfinției Sale.

C a u t

o fată orfană de 12—14 ani, pe care în schimbul ajutorului ce ni-l va da în casă, o voi crește, înzestra cu îmbrăcăminte și îi voi pune și o modestă sumuliță la o parte, pe când se va mărita.

A se adresa la *Romul Muntean* paroh în *Temesliget* (comit. Timiș). 3—2

Cumpărați și cetiți .. ..
CALINDARUL de BUZUNAR
.. .. pe anul 1918

Cel mai elegant și mai draguț calendar apărut anul acesta, de folos pentru soldați, economi, tineri, studenți, preoți, învățători, cuprinzând un bogat material literar, poezii din război, povești, nuvele, îndrumări, măsuri și legi noi, despre ajutorul de stat, despre scumpirea biletelor de tren, despre noile ordinațiuni date de guvern în chestia bucatelor, creșterii porcilor, cari soldați pot fi retrași de pe front, sosirea trenurilor, căți alegători români vor fi în Ardeal. Apoi povestiri de toată frumusețea. Sfaturi practice pentru economi și soldați. Multe chipuri. Prețul numai 1 cor. 30 cu porto cu tot.

Comandați cât de iute, altfel se vând toate, — la „Poporul Român“, Budapesta VII., Ilka utca 36. 10—3

OFERT DE CĂSĂTORIE.

Electrotehnic român de 32 ani, văduv cu doi copii, binesituat, stabilit în Budapesta, voește să se căsătorească cu o femeie binecrescută, onestă și cu ceva avere.

Ofertele sunt a-se adresa la administrația foii „Lumina“ sub numele „ELECTROTEHNIC“.

3—3